غواصان ماهر دره‌های گرانبها

درباره مراتب هدایت‌های قرآنی

نرگس سادات حسینی / گروه اندیشه

از موضوعات بسیار بارز در قرآن، اهمیت دادن به هدایت انسان به سوی پروردگار خویش است. در این زمینه، آن گونه که به قوانین اساسی علمی تکیه کرده به هیچ امر دیگری توجه نکرده است. مسائل مربوط به طبیعت حیوان یا نبات در طریق استدلال بر عظمت و وحدانیت خداوند، لزوم شکر و طاعت او و پیروی از راه روشن قرآن، راه‌های هدایت انسان هستند.

آیات قرآن انسان را متوجه می کنند که هدف آفرینش، سعادت انسان است تا به سوی آنچه صلاح اوست، هدایت یابد. قرآن برای هر مطلبی حدود و ثغور مشخص کرده و برای هر کاری درجه و اهمیت معین کرده است. در نتیجه انسانیت را رشد و نمو داده و در عین حال، آزادی انتخاب را در انجام یا ترک هیچ کاری از او نگرفته است.

قرآن کریم قانونی نیاورده است که عقل‌ها را شیفته کند، اما در عمل و تطبیق با زندگی و واقعیات به لغزش و خطا رود. بلکه آنچه را که موجب هدایت او به رشد و کمال می‌شود، به صورت قوانینی در دستش قرار داده است. بعلاوه، در عمل و تطبیق بیان واقعیات حیات و حریت و قدرت بر انتخاب، هماهنگی و تناسب کامل ایجاد کرده است. چون قرآن عین هدایت است و هدایت هم همان قرآن است، پس بررسی و تحلیل هدایت از طریق قرآن کریم که بیان همه معارف است، روشن خواهد شد.

برخی هستی را «مکانیکال» و خود گردان انگاشته اند و اگر هم به خالقیت خدا معتقد بوده‌اند، با انکار ربوبیت، آفریدگار را ساعت‌ساز بازنشسته پنداشته‌اند. اما مطالعه «نظم و قانونمندی فعال» حاکم بر آفرینش و توجه به «حکمت بالغه» و «فیاضیت» حضرت احدیت، انگاره فوق را نفی می کند.

در قرآن کریم آمده است: هر آینه در آفرینش آسمان‌ها و زمین و آمد و شد شب و روز برای خردمندان نشانه‌هایی است؛ آن کسانی که [در همه حال] ایستاده و نشسته و بر پهلو آرمیده، خدا را یاد می کنند و درباره آفرینش آسمان‌ها و زمین می‌اندیشند [و می گویند] که: ای پروردگار ما، تو این همه را باطل و بیهوده نیافریده‌ای، منزهی تو، پس ما را از عذاب آتش نگاهدار. [آل عمران/ ۱۹۱ــ ۱۹۰]

و نیز آمده است: و او کسی است که آسمان‌ها و زمین را بحق آفریده است [نه بیهوده]....

همچنین می خوانیم: زمین و آسمان و آنچه را بین آن دو است، بیهوده نیافریدیم. (ص /۲۷)

نیز فرموده است: جن و انسان را نیافریدیم، جز برای این که مرا پرستش کنند. [ذاریات/ ۵۶]

خداوند منّان، همه موجودات را به سوی کمال مطلوب آنها هدایت می فرماید. هدایت‌های الهی مراتب و انواع گوناگونی دارند که هر یک از آفریده‌ها به حسب قابلیت و استعداد خود، مشمول مرتبه و نوع یا مراتب و انواعی از هدایت‌های الهی می‌شوند. هدایت‌های الهی از یک نظر به دو قسم «تکوینی» و «فرا تکوینی» تقسیم می‌شوند. [رشاد، بی‌تا:۲۰۷].

هدایت تکوینی نیز به ۳ قسم طبیعی، غریزی و فطری تقسیم می‌شود. خداوند متعال به هدایت تکوینی آفریده‌ها چنین اشاره فرموده است: [موسی در پاسخ به فرعون] گفت: پروردگار ما آن کسی است که خلقت هر چیزی را عطا فرمود، سپس هدایت کرد. [طه / ۵۰]

هدایت فرا تکوینی نیز به ۲ قسم «وحیانی» و «اشراقی» تقسیم می‌شود. نیز همه موجودات، حتی جمادات، در حریم او ضلالت‌پذیر نیستند، چنان که نور، ظلمت‌پذیر و حیات، مرگ بردار نیست.

قرآن در این آیه و آیات دیگر، مانند آیه ۵۷ سوره یونس و ۶۴ و ۸۹ سوره نحل و ۲۰ سوره جاثیه، به‌عنوان عین هدایت و حقیقت آن معرفی شده است؛ چه این که در سوره شوری آیه ۵۲، به عنوان نور که یک حقیقت وجودی خاص است، شناخته می‌شود.

و چون شک و تردید، ضلالت و تاریکی است و در حریم «هدایت» ضلالت را گذاری نیست و در متن نور، تاریکی مجالی نمی‌یابد، لذا چنین فرمود: این کتاب بی‌هیچ شک راهنمای پرهیزگاران است.

یعنی نه شک در محتوای قرآن و نه ریب در مبدأ فاعلی آن و نه تردید در مبدأ نهایی آن، هیچ کدام از اینها در قرآن راه ندارد و چون قرآن مصون از هرگونه ضلالت و بطلان است، چنین فرمود: و هرگز از پیش و پس این کتاب حق باطل نشود، زیرا فرستاده خدای مقتدر حکیم است. [فصلت/ ۴۲]

و چون با مایه شهود و پایه عقل همراه است، وزین و از هر خفت تهی و محفوظ است: ما به وحی خود، کلام بسیار سنگین را بر تو القا می کنیم. [مزمل/ ۵]

و چون با فطرت درونی و نظام بیرونی جهان آفرینش هماهنگ است، تحمیلی بر نهاد انسان نخواهد بود: و ما قرآن را برای وعظ و اندرز به فهم آسان کردیم. کیست که از آن پند گیرد؟ [القمر/ ۱۷]

و از آلودگی هرگونه جهل و شک پاک و قیم و نگهبان راهیان کمال است: رسولی از جانب خدا فرستاده شده تا کتب آسمانی پاک و منزه را تلاوت کند. در آن کتب حقیقت و راستی است. [بینه/ ۳ــ ۲]

و در قدرت احدی نیست که آن را مورد تطاول قرار دهد یا همانند آن را بیاورد. از مقام رفیعی برخوردار است و آورندگان آن فرشتگان با کرامت و پارسایند: آیات الهی را در صفحات مکرم نگاشته است. بسی بلند مرتبه و پاک است. به دست سفیران حق است که ملائکه عالی رتبه با کرامت‌اند. [عبس/ ۱۳ــ ۱۶]

و گیرنده آن، قلب پاک پیامبری است که جز حق نمی‌یابد و غیر از حق نمی‌بیند: جبرئیل روح الامین نازل گردانید و آن را بر قلب تو فرود آورد تا خلق را متذکر سازی و از عقاب خدا بترسانی. [شعراء/ ۱۹۴ــ ۱۹۳]

چکیده

قرآن کریم، سند اصلی نبوت رسول خدا(ص) و مشتمل بر امّهات مدعیان آن حضرت است. اگر هدایتگر نباشد، دست رسول خدا(ص) از حجت، تهی و رسالت وی بیهوده خواهد شد. قرآن کریم به عنوان تنها کتاب هدایت اکنون در دست انسان‌هاست و مستقیما از طرف خداوند برای هدایت بندگانش فرستاده شده است و با بهترین روش‌ها، هدایت انسان‌ها را به عهده دارد. این کتاب بزرگ و عمیق به غواصان ماهری احتیاج دارد که در حقایق آن غور کنند و دُرهای گرانبهای آن را در اختیار بشریت قرار دهند.

هدایت، فروغ و روشنایی درونی پدیده‌هاست که در سایه آن، موجودات با علم و آگاهی یا بدون آن در مسیر صحیح قرار می‌گیرند و برای رسیدن به مقصد نهایی و سعادت حقیقی می کوشند. با این نورانیت درونی پدیده‌ها، فرمانروای بلامنازع قلمرو وجود، خداوند متعال سکان و ناصیه عالم را به دست دارد و به سمت مقصود رهبری می کند.

بنابر گستردگی دایره وجود، هدایت سلسله مراتبی دارد. اقسام هدایت در نظام طولی به طور پیوسته به شکلی که هر مرتبه از آن به مرتبه دیگر وابسته است، قرار گرفته‌اند. این نظام در حقیقت به نظام وجود باز می‌گردد. از هدایت تکوینی آغاز می‌شود و به والاترین مراتب هدایت خاصه که مختص انسان است، ختم می‌شود.

یا: آنچه دید دلش، حقیقت یافت و خیال نپنداشت. [نجم/ ۱۱]

و یا: از حقایق آن چه را باید بنگرد، مشاهده کرد. [نجم/ ۱۷]

خلاصه آن که مبدأ فاعلی او خداوندی است که جز حق نمی گوید: و خدا سخن به حق می گوید و شما را به حقیقت راهنمایی می کند. [احزاب/۴]

بلکه حق از ذات او تنزل می کند: «الحق من ربّک» و به تعبیر بلند امیر المؤمنین(ع): «فتجلی لهم سبحانه فی کتابه من غیر ان یکونوا راوه» [نهج البلاغه/خ ۱۴۷]: و چون قرآن عین هدایت است، اگر حقیقت قرآن با انسانی باشد، همانا او مهتدی خواهد بود و در هدایت او هیچ گونه گمراهی وجود ندارد و در نتیجه، هیچ گونه هراس و نگرانی هم وجود نخواهد داشت.

بنابراین، چون قرآن عین «هدایت»، و «هدایت» همان قرآن است، بررسی و تحلیل حقیقت هدایت را باید با تبیین قرآن کریم که خود تبیان همه معارف است و بخوبی روشن است و دریای بی‌پایان معرفت است و گنجینه‌های فراوان علوم الهی است که حضرت سجاد(ع) فرمود: «آیات القرآن خزائن فکلما فتحت خزانه ینبغی لک ان تنظرا ما فیها»، روشن می‌شود که تمام سخن‌های لازم درباره هدایت قرآنی گفته نشد و با این گونه مقاله‌ها نیز تتمیم نمی‌شود، بلکه راه تکمیل آن همچنان برای آیندگان پوینده باز است.

تاثیر آکویناس بر دیروز و امروز غرب

مهدی امام بخش / گروه اندیشه

نشست تاثیر آکویناس بر دیروز و امروز غرب با سخنرانی دکتر ایلخانی در سرای اهل قلم برگزار شد.

دکتر ایلخانی در این نشست تاریخ اندیشه را متفاوت از تاریخ علم دانست. وی تاریخ اندیشه بشری را همان اندیشه بشری دانست، زیرا پرسش‌های بنیادین بشر قرار نیست یک‌بار برای همیشه پاسخ داده شوند و همواره از عهد باستان مطرح شده‌اند و تا امروز هم مرتب پرسیده شده و جواب می گیرند، کاری که ما در حق سنت فلسفی‌مان نکردیم همین روزآمدسازی و پاسخ دوباره به پرسش‌های بنیادین مطرح در آن است.

وی صحبت درباره آکویناس را با تقسیم‌بندی فلسفه به فیلسوفانی که فلسفه را به مثابه فن مطرح می کنند و فیلسوفانی که با فلسفه زندگی می کنند آغاز کرد و گفت: سرآمد فن‌پنداران فلسفه ارسطوست که می‌توان فلسفه او را به مثابه فن آموخت و هرطور که خواست زندگی کرد. اما سقراط، افلاطون و بویژه نئو افلاطونی‌ها با فلسفه می خواهند به معرفت برسند و معرفت از نظرشان تنها راه سعادت است.

با در نظر گرفتن این دو دسته باید ظهور مسیحیت پولوسی را نیز در زمان آکوینی در نظر گرفت. این سنت، سنت یهودی را با آموزه‌های مسیح ممزوج کرده و با ساختار ادیان باطنی یونان بیان می کند، بنابراین ایمان را از معرفت جدا و آن را در مقابل عقل قرار می‌دهد.

به گفته ایلخانی در یونان این شناخت است که سعادت به بار می‌آورد، اما سنت مسیحی ایمان را به مثابه چیزی که باید به ماوراءالطبیعه بپردازد از عقلی که باید به فکر کارهای زمینی باشد، جدا می کند. در واقع فلسفه را از زندگی تفکیک می کند، چرا که فرد با ایمان قرار است زندگی کند و فلسفه قرار است به مثابه یک فن امور ناسوتی او را سر و سامان دهد. این سنت عجیب حتی عرفان را نیز که جنسی از معرفت دارد برنمی‌تابد به همین دلیل در غرب، عرفان به معنای شناخت خداوند و تلاش برای یکی شدن با او نداریم. عرفان ایشان تنها به معنای تذهیب نفس و رازورزی فرد بسنده می کند و اعتقاد به یکی شدن با معبود وجود ندارد.

دکتر ایلخانی افزود: بنابراین آکوینی که تحت این سنت تربیت شده است چاره‌ای ندارد جز این که عقل را به تبعیت از ایمان به حرکت وادارد و این دشوارترین کارهاست. او وقتی عقل فعال را در ذهن قرار می‌دهد، از ابن سینا دور می‌شود و دور شدن او از ابن سینا آغاز فاصله گرفتن فلسفه غرب و اسلامی از هم است. این گونه است که فلسفه از کلام جدا می‌شود و هر یک راه خود را پی می‌گیرد. کلام به ماوراءالطبیعه و فلسفه به مشکلات و مسائل زمینی می‌پردازد. به واسطه توماس آکوینی است که سنت ارسطویی بر فلسفه غرب سیطره پیدا می کند و نوعی معرفت و فلسفه سکولار شکل می‌گیرد.

وی تاکید کرد: آکوینی نه طرح مساله‌اش فلسفی است و نه قرار است معرفت برای او سعادت به بار بیاورد و از این نظر فیلسوف به شمار نمی‌رود بلکه او یک متکلم است. فلسفه توماس در زیر لایه‌های فلسفه غرب و از مدرسه «لوون» و یسوعی‌ها تا قرن بیستم خود را زنده نگه داشته است و در قرن بیستم فیلسوفان فرانسوی مثل ژیلسون می‌خواهند فلسفه او را با اگزیستانسیالیسم جمع و روز آمد کنند؛ اما خانه از پای بست ویران است چرا که توماس اندازه و شرافت وجود را به اندازه شرافت ماهیت می‌داند و آنها مجبورند آن را قلب کنند و ندید بگیرند. آنها مجبور شده‌اند این جمله را برعکس معنی کنند یا از کتاب «وجود و ماهیت» توماس در ترجمه حذف کنند.

ایلخانی یادآور شد: باید دانست آکوینی از ابن سینا و ابن رشد بسیار تاثیر پذیرفته و از ابن رشد در نوع استدلال آوردن و در نوع جمع کردن فلسفه ارسطو با دین بهره می‌برد، با این که در کتاب نقد عقل فعالش بسیار به او حمله کرده است. ابن رشد عقلگرایی ما بعدالطبیعه را به غرب آورده اما توماس ابن سینا را استاد خودش می‌داند و هر جا به او نزدیک می‌شود به خود می‌بالد. در وجودشناسی با ابن سینا همراهی می کند. اگر هستی‌شناسی غرب از ابن سینایی که استاد توماس است گرفته شده بود، راه امروز غرب متفاوت از این که هست، می‌بود.

جام جم
روزنامه‌ای برای همه
۱۸۸۳
سازمان آگهی‌ها
۸۸۴۴۸۴۱۳-۲۲
پذیرش مرکزی نیازمندی‌ها
۸۸۳۳۸۳۳۴-۴۰
با ما تماس بگیرید...

بازگشت همه به سود اوست
جناب آقای ایل بیگی
رئیس محترم دانشگاه علمی کاربردی کانون سردفتران
با نهایت تاسف و تاثر درگذشت مادر گرامیتان را تسلیت عرض نموده و برای آن مرحومه آمرزش الهی و برای بازماندگان صبر و شکیبایی مسئلت داریم.
حسن شاهرخی
مدیر ارتباطات گروه خودرو سازی سایپا

نرخ ویژه نوروزی
هتل آپارتمان اصیلا - مشهد مقدس
امام رضا ۸
تلفن رزرو: ۸۸۵۵۰۱۷۸ - ۸۸۵۵۰۱۷۷ - ۰۵۱۱

آگهی مناقصه
مرحله دوم
سازمان اتوبوسرانی کرج و حومه در نظر دارد با توجه به مجوز قانونی ماذونه طراحی، ساخت، نصب، بهره‌برداری و نگهداری از ۲۰ دستگاه پل عابر پیاده عادی واقع در سطح شهر کرج را از طریق مناقصه به بخش خصوصی واگذار نماید. لذا متقاضیان میتوانند ظرف مدت ده روز از تاریخ نشر این آگهی جهت دریافت اسناد مناقصه و ارائه پیشنهادات خود به دفتر امور حقوقی سازمان واقع در کرج - میدان استاندارد، بعد از موسسه استاندارد، سازمان اتوبوسرانی کرج و حومه مراجعه یا با شماره تلفن ۲۸۰۰۸۴۳ - ۰۲۶۱ تماس حاصل نمایند.
ضمناً هزینه نشر آگهی بعهده برنده مناقصه خواهد بود.
روابط عمومی سازمان اتوبوسرانی کرج و حومه

آگهی فراخوان
مناقصه عمومی ۸۹/۰۶
نوبت دوم
نام سازمان مناقصه گذار: سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران
موضوع مناقصه دو مرحله ای: عبارت از نگهداری مجتمع رادیویی کمال آباد بشرح اسناد مناقصه
مهلت دریافت اسناد: از تاریخ چاپ نوبت اول و نوبت دوم حداکثر تا ۶ روز می باشد.
محل دریافت اسناد: شهر تهران- خیابان ولی عصر، جنب مسجد بلال، ساختمان اداری جام جم ، طبقه ۴ ، امور خرید و قراردادها، دبیرخانه کمیسیون مناقصات اداره کل امور کالا.
قیمت اسناد و نحوه واریز وجه: مبلغ ۲۰۰ر۰۰۰ ریال به حساب جاری ۶۵۱۰۷۳۸۴ نزد بانک تجارت شعبه ولی عصر (عج)، پارک وی قابل پرداخت در کلیه شعب بانک تجارت.
میزان سپرده شرکت در مناقصه: مبلغ ۶۲۰ر۰۰۰ر۰۰۰ ریال
زمان مناقصه و محل قرائت پیشنهادها: زمان گشایش پاکات های الف و ب رأس ساعت ۱۵ روز شنبه مورخ ۸۹/۱/۱۴ در دفتر معاونت محترم اداری و مالی سازمان می باشد.
مرحله دوم گشایش پاکتهای ج پس از ارائه نظر کارشناسی سازمان انجام خواهد پذیرفت.
شرکت کننده می بایستی دارای مجوز صلاحیت انجام امور از وزارت کار باشد.
برای کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۲۲۰۱۳۸۵۸ تماس حاصل فرمائید.
اداره کل امور کالا

آگهی فراخوان
مناقصه عمومی ۸۹/۰۷
نوبت دوم
نام سازمان مناقصه گذار: سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران
موضوع مناقصه دو مرحله ای: عبارت از تامین تجهیزات واحد سیار تلویزیونی بشرح اسناد مناقصه
مهلت دریافت اسناد: از تاریخ چاپ نوبت اول و نوبت دوم حداکثر تا ۶ روز می باشد.
محل دریافت اسناد: شهر تهران- خیابان ولی عصر، جنب مسجد بلال، ساختمان اداری جام جم طبقه ۴، امور خرید و قراردادها، دبیرخانه کمیسیون مناقصات اداره کل امور کالا.
قیمت اسناد و نحوه واریز وجه: مبلغ ۲۰۰ر۰۰۰ ریال به حساب جاری ۶۵۱۰۷۳۸۴ نزد بانک تجارت شعبه ولی عصر (عج)، پارک وی قابل پرداخت در کلیه شعب بانک تجارت.
میزان سپرده شرکت در مناقصه: مبلغ ۲۲۰ر۰۰۰ر۰۰۰ ریال
زمان مناقصه و محل قرائت پیشنهادها: زمان گشایش پاکات های الف و ب رأس ساعت ۱۵ روز شنبه مورخ ۸۹/۱/۱۴ در دفتر معاونت محترم اداری و مالی سازمان می باشد.
مرحله دوم گشایش پاکتهای ج پس از ارائه نظر کارشناسی سازمان انجام خواهد پذیرفت.
شرکت کننده می بایستی دارای مجوز صلاحیت انجام امور از مراجع ذیصلاح باشد.
برای کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۲۲۰۱۳۸۵۸ تماس حاصل فرمائید.
اداره کل امور کالا

آگهی فراخوان
مناقصه عمومی ۸۹/۰۵
نوبت دوم
نام سازمان مناقصه گذار: سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران
موضوع مناقصه دو مرحله ای: عبارت از نگهداری مجتمع رادیویی سیرجان بشرح اسناد مناقصه
مهلت دریافت اسناد: از تاریخ چاپ نوبت اول و نوبت دوم حداکثر تا ۶ روز می باشد.
محل دریافت اسناد: شهر تهران- خیابان ولی عصر، جنب مسجد بلال، ساختمان اداری جام جم ، طبقه ۴ ، امور خرید و قراردادها، دبیرخانه کمیسیون مناقصات اداره کل امور کالا.
قیمت اسناد و نحوه واریز وجه: مبلغ ۲۰۰ر۰۰۰ ریال به حساب جاری ۶۵۱۰۷۳۸۴ نزد بانک تجارت شعبه ولی عصر (عج)، پارک وی قابل پرداخت در کلیه شعب بانک تجارت.
میزان سپرده شرکت در مناقصه: مبلغ ۸۵ر۰۰۰ر۰۰۰ ریال
زمان مناقصه و محل قرائت پیشنهادها: زمان گشایش پاکات های الف و ب رأس ساعت ۱۵ روز شنبه مورخ ۸۹/۱/۱۴ در دفتر معاونت محترم اداری و مالی سازمان می باشد.
مرحله دوم گشایش پاکتهای ج پس از ارائه نظر کارشناسی سازمان انجام خواهد پذیرفت.
شرکت کننده می بایستی دارای مجوز صلاحیت انجام امور از مراجع ذیصلاح باشد.
برای کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۲۲۰۱۳۸۵۸ تماس حاصل فرمائید.
اداره کل امور کالا

۱۰۳۰ هیوندای ورنا
قرعه کشی بزرگ حسابهای پس انداز قرض الحسنه بانک تجارت
فقط ۴ روز دیگر فرصت دارید
۱۰۳۰ کمک هزینه سفر زیارتی حج عمره
۱۰۳۰ کمک هزینه خرید صنایع دستی
و میلیاردها ریال جوایز نقدی
روابط عمومی